

Кодекс оглашавања пружалаца медијске услуге радија РАБ Србија

Уводне одредбе

Предмет

Члан 1.

Овим кодексом уређују се садржина огласне поруке, општа правила оглашавања, посебна правила и ограничења у оглашавању којих су дужни да се придржавају чланови удружења РАБ Србија.

Члан 2.

Поједини изрази у смислу овог кодекса имају следеће значење:

- 1) оглашавање је представљање у било ком облику у вези са пословањем односно професионалном или пословном делатношћу, ради подстицања продаје робе и услуга, продаје непокретности, као и преноса права и обавеза, у замену новчану или другу накнаду или из самопромотивних разлога;
- 2) огласна порука је обавештење које чини садржај оглашавања, које се преноси путем радија;
- 3) оглашивач је лице које се оглашава, а које има својство трговца у складу са прописима који уређују трговину или ради у име и за рачун трговца, односно које обавља професионалну или пословну делатност продаје робе и услуга, непокретности, као и пренос права и обавеза, у складу са посебним прописима;
- 4) преносилац огласне поруке је лице које преноси огласну поруку преко радија чији је издавач, или који има право коришћења или неко друго право на тим средствима и на основу кога је овлашћен да преноси огласне поруке

Примена

Члан 3.

Одредбе овог Кодекса примењују се на оглашавање али и на активности које немају својство оглашавања као што су:

- 1) објављивање порука личне природе, односно други огласи физичких лица који нису везани за њихову пословну нити професионалну делатност;
- 2) јавно обавештавање које врше државни органи, односно други носиоци јавних власти, у склопу остваривања послова из свог делокруга;

3) изборне кампање и друге промотивне активности политичких организација, које се врше у складу са прописима који уређују изборе, као и прописима који уређују електронске медије;

4) јавно обавештавање које врше удружења, синдикати, и друга правна лица, у склопу делатности која се не односи на продају робе и услуга укључујући активности, продају непокретности, као и пренос права и обавеза;

5) информисање јавности о активностима друштвено одговорног понашања,

Поштовање позитивних прописа

Члан 4.

Пружаоци медијске услуге радија дужни су да приликом оглашавања поштују Закон о оглашавању, Закон о јавном информисању и медијима, Закон о електронским медијима, као и друге релевантне прописе.

Општа правила оглашавања

Члан 5.

Оглашавање се мора вршити у складу са принципима друштвене одговорности.

Огласном поруком се не сме изазивати мржња или нетолеранција, злоупотребљавати поверење, однос зависности, лаковерност, недостатак искуства или знања и сујеверје прималаца огласне поруке.

Огласна порука не сме да садржи изјаве које се могу сматрати увредљивим или непристојним, с обзиром на садржај поруке и сензибилитет лица којима је упућена, нити да буде таква да подстиче физичко или вербално насиље, у било ком облику.

Огласна порука не сме да омаловажава ниједно лице нити да му нарушава достојанство.

Огласна порука мора да буде истинита, у складу са законом, добрим пословним обичајима лојалне конкуренције и професионалном етиком.

Ако се огласна порука позива на мишљења одређених научника, стручњака или потрошача она морају бити потврђена, документована и проверљива

Забрањено је да огласна порука, непосредно или посредно, подстиче дискриминацију по било ком основу, а посебно по основу уверења, националне, етничке, верске, родне или расне припадности, политичког, сексуалног или другог опредељења, друштвеног порекла, имовинског стања, културе, језика, старости, или психичког или физичког инвалидитета.

Забрањено је да огласна порука, непосредно или посредно, подстиче непоштовање родне равноправности, односно да омаловажава жене и право на родну равноправност.

Забрањено је да се огласном поруком подстиче понашање које угрожава здравље или безбедност примаоца огласне поруке.

Члан 6.

Оглашавање мора бити јасно препознатљиво.

Члан 7.

Обмањујуће оглашавање је забрањено.

Обмањујуће оглашавање јесте свако оглашавање које на било који начин, укључујући начин приказивања, обмањује или је вероватно да ће обманути примаоце огласне поруке, које због такве обмањујуће природе може да утиче на њихово економско понашање или које због тога шкоди или је вероватно да ће нашкодити конкуренту оглашивача.

Члан 8.

Прикривено оглашавање је забрањено.

Прикривено оглашавање јесте представљање робе, услуге, пословног имена, жига или друге ознаке, односно активности физичког или правног лица које се бави производњом роба или пружањем услуга, са намером да то представљање има сврху оглашавања и да може да доведе јавност у заблуду у погледу његове стварне природе, с тим да се сматра да намера нарочито постоји, ако се обавља уз новчану или другу накнаду.

Приликом оцене да ли постоји прикривено оглашавање нарочито се узима у обзир постојање оправданости представљања робе, услуге, пословног имена, жига или друге ознаке односно активности, односно оправданост њиховог истицања у току програма и то да ли се одређена роба, услуга, жиг или друга ознака, односно активности помињу у програму на начин који је уређивачки оправдан (нпр. оправданост учесталости помињања робе, услуге или ознаке, или постоји фаворизовање одређеног произвођача робе или пружаоца услуге у програму и сл.).

Члан 9.

Огласна порука која упућује на телефонски број, односно други кориснички сервис за који важи посебна тарифа, мора уочљиво, јасно и читљиво садржати износ те тарифе, односно укупне цене те услуге (успостављање позива и тарифирање у минути и сл.).

Посебна правила

Члан 10.

Огласна порука не сме да:

- 1) непосредно позива децу или малолетнике на куповину роба или услуга или да их позива да то захтевају од својих родитеља;
- 2) подстиче децу или малолетнике на понашање које им може шкодити;
- 3) непосредно подстиче децу или малолетнике на куповину или закуп роба или услуга, злоупотребом њиховог неискуства и лаковерности;

4) злоупотребљава посебно поверење које деца и малолетници имају у родитеље, наставнике или друга лица.

Током емисије која је намењена деци, односно емисије која је намењена малолетницима, могу се емитовати само огласне поруке које су прикладне за дечији узраст, односно за узраст малолетника.

У смислу става 2. овог члана, током и најмање двадесет минута пре или након емитовања емисије намењене за децу, односно емисије намењене малолетницима, нарочито није дозвољено емитовати огласне поруке којима се препоручују:

1) алкохолна пића;

2) игре на срећу;

3) средства за паљење, запаљиве материје и друга опасна средства која могу да доведу у опасност дете или малолетника;

4) производи за мршављење, поступци лечења, установе које пружају такве услуге, лекови, медицинска средства и дијететски додаци.

5) шећера и производа на бази шећера, који укључују:

- чоколаду или чоколадне производе,
- џем или мармеладу,
- нечоколадне слаткише или други производе од шећера,
- мед или сируп,
- жвакаће гуме које садрже шећер,
- безалкохолна пића, изузев воде која не садржи шећер,
- сладоледа.

б) чипса, грисина, сланих кондиторских производа и сродних намирница.

Дете, у смислу овог прописа, јесте лице које није навршило 13 година.

Малолетник, у смислу овог прописа, јесте лице које је навршило 13, а није 18 година.

Члан 11.

Огласна порука намењена деци, у смислу овог прописа, јесте огласна порука која је, посредно или непосредно, упућена деци.

Огласна порука намењена малолетницима, у смислу овог прописа, јесте огласна порука која је, посредно или непосредно, упућена малолетницима.

Члан 12.

Огласна порука намењена малолетницима не сме да злоупотребљава недостатак њиховог искуства или знања, или њихову лаковерност.

Огласна порука намењена деци, поред услова из става 1. овог члана, не сме онемогућавати или отежавати разликовање између стварности и маште.

Огласна порука намењена деци, односно малолетницима, не сме да садржи неистините податке о оглашаваној роби или услузи, нарочито у погледу стварне величине, вредности, природе, трајности, својстава, брзине, боје и слично.

Огласна порука намењена деци или малолетницима, не сме, уз податак о цени, садржати још и вредносни суд о цени, а нарочито речи „само”, „ситница”, „повољно” и сл.

Огласна порука намењена деци, односно малолетницима, не сме заједно са робом или услугом која је њима намењена, препоручивати робу или услугу која није њима намењена.

Члан 13.

Забрањено је оглашавање млека, друге хране и пића за одојчад до шест месеци старости, као и прибора за њихово коришћење.

Забрањено је оглашавање које подстиче или наводи на понашање којим се угрожава здравље, физички и психички развој деце или малолетника.

Члан 14.

Огласна порука намењена малолетницима, не сме да злоупотребљава њихово поверење у одређена лица, а нарочито према родитељима, наставницима, лекарима и слично, нарушавањем њиховог ауторитета и става.

Огласна порука намењена малолетницима не сме да сугерише да ће коришћењем робе или услуге стећи физичке, интелектуалне или друге друштвене предности над осталим малолетницима, односно да ће некоришћење робе или услуге имати супротно дејство.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на оглашавање намењено деци.

Члан 15.

Оглашавање алкохолних пића није дозвољено.

Изузетно од забране оглашавања из става 1. овог прописа, дозвољено је оглашавање алкохолних пића са садржајем алкохола мањим од 20%, у термину од 18:00 до 06:00 часова, осим ако би такво оглашавање било у супротности са неком од одредаба овог кодекса;

Изузетно од забране оглашавања из става 1. овог члана, дозвољено је оглашавање алкохолних пића са садржајем алкохола већим од 20% у термину од 23:00 до 06:00 часова.

Члан 16.

Оглашавање алкохолних пића не сме да:

- 1) наводи на прекомерну употребу алкохолних пића,
- 2) наводи на то да је алкохолисано стање прихватљиво, нити да приказује уздржавање од пића или умереност у негативном светлу;
- 3) посредно или непосредно буде усмерено на децу или малолетнике,
- 4) повезује употребу алкохолних пића са побољшаном физичком кондицијом нити вожњом;
- 5) наводи нити асоцира на насилно, агресивно, незаконито, опасно или друго против друштвено понашање;
- 6) употребу алкохола повезује са храброшћу, нити да ствара утисак да употреба алкохолних пића доприноси друштвеном или сексуалном успеху;
- 7) повезује трудноћу или материнство са употребом алкохола;
- 8) повезује њихову употребу са здравим начином живота;
- 9) истиче висок проценат алкохола као позитивно својство алкохолног пића;
- 10) садржи тврдњу да алкохолно пиће има терапеутско дејство или да је стимуланс, седатив или средство за решавање конфликтних ситуација.

Члан 17.

Огласна порука којом се оглашава алкохолно пиће мора да садржи и упозоравајућу поруку којом се упућује на забрану продаје и служења алкохолних пића деци или малолетницима.

Огласна порука којом се оглашава алкохолно пиће мора да садржи упозорење на одговорну употребу алкохолних пића

Члан 18.

Забрањено је оглашавање дувана и дуванских производа, електронских цигарета, уређаја са испарењима, течности и делова за електронске цигарете, као и других производа који по својој функцији представљају или замењују цигарете и друге дуванске производе

Члан 19.

Оглашавање игара на срећу не сме да:

- 1) садржи неосноване изјаве о шансама за добитак или приходима који учесници могу да очекују у играма на срећу;
- 2) сугерише да вештина може утицати на исход игре уколико то није случај;

- 3) временом, местом или природом оглашавања врши посебан притисак ради учествовања у играма на срећу или омаловажавања неучествовања (охрабрујући учеснике у играма на срећу да поврате губитак и сл.);
- 4) представља учествовање у играма на срећу као друштвено пожељно или повезује учествовање у играма на срећу са успехом или положајем у друштву;
- 5) сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати начин решавања друштвених, професионалних или личних проблема;
- 6) сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати замену за запослење, решење финансијских проблема или финансијску инвестицију.

Члан 20.

Оглашавање класичних и посебних игара на срећу, дозвољено је, осим ако су тематски или циљно намењене деци или малолетницима.

Оглашавање класичних и посебних игара на срећу мора да садржи упозорење о забрани учествовања деци или малолетницима.

Оглашавање класичних и посебних игара на срећу не сме да:

- 1) искоришћава неискуство или недостатак знања деце или малолетника;
- 2) користи децу или малолетнике у оглашавању, односно усмерава оглашавање на децу или малолетнике;
- 3) повезује учествовање у играма на срећу са активностима намењеним деци или малолетницима;
- 4) повезује учествовање у играма на срећу са стицањем зрелости.

Оглашивач је дужан да, у оглашавању продајних подстицаја за учествовање у играма на срећу (бесплатни кредити, бонуси или друга средства за учествовање у играма на срећу понуђена учесницима без накнаде), на јасан и разумљив начин истакне правила за коришћење продајног подстицаја, а нарочито посебне услове које учесник мора да испуни ради коришћења продајног подстицаја.

На оглашавање подстицаја за учествовање у класичним и посебним играма на срећу (промоцију продајних подстицаја), сходно се примењују ограничења из ст. 1. и 2. овог члана.

На оглашавање наградних игара у роби и услугама сходно се примењују одредбе овог члана, осим одредаба ст. 2. и 3. тач. 2) и 3).

Члан 21.

Дозвољено је оглашавање наградних игара које нису игре на срећу (квизови знања, вештина, лицитације и сл.) под условом да приређивач на јасан и разумљив начин у оглашавању саопшти правила игре, врсту и висину награде.

Саопштавање правила игре, врсте и висине награде се може учинити и објављивањем обавештења на веб презентацији пружаоца медијске услуге радија, под условом да сама огласна порука награде игре упућује слушаоце на то обавештење.

Члан 22.

Оглашавање које садржи тврдње о здравственом, лековитом или нутритивном својству робе или услуге која се оглашава (здравствена или изјава о нутритивном својству), мора да се заснива на одговарајућим научним или стручним налазима, односно такво својство, односно изјава морају бити потврђени и одобрени у складу са посебним прописима.

Члан 23.

Забрањено је оглашавање опојних дрога.

Оглашавање других психоактивних контролисаних супстанци врши се под условима и на начин предвиђен Законом о оглашавању и законом који уређује психоактивне контролисане супстанце.

Члан 24.

Забрањено је оглашавање чији је садржај порнографски, као и огласна порука чији садржај није порнографски, а која упућује на порнографију (хот-лајн, огласна порука за порнографску штампу, филмове и слично).

Члан 25.

Забрањено је оглашавање наоружања и војне опреме.

Оглашавање спортског и ловачког оружја, делова тог оружја и муниције за то оружје, дозвољено је.

Изрицање мера и доношења препорука

Члан 26.

Уколико надлежни орган нађе да је повређена нека од одредби кодекса, по спроведеном поступку, пружаоцу медијске услуге радија изрећи ће меру опомене.

Уколико је пружалац медијске услуге по други пут учини повреду одредбе кодекса на исти или сличан начин и то у року од 6 месеци од првобитне повреде, по спроведеном поступку, надлежни орган ће пружаоцу медијске услуге радија изрећи меру упозорења.

Уколико пружалац медијске услуге три пута учини повреду одредбе кодекса на исти или сличан начин и то у року од годину дана од првобитне повреде, по спроведеном поступку,

надлежни орган ће за пружаоца медијске услуге радија донети образложену препоруку о искључењу из чланства и доставити је скупштини на одлучивање.

Члан 27.

Одлуке надлежног органа се без одлагања објављују на веб презентацији Удружења.

Члан 28.

Пружалац медијске услуге је дужан да, у року у 7 дана од пријема захтева од стране надлежног органа удружења, достави снимак садржаја који је предмет поступка изрицања мера.

Члан 29.

Кодекс ступа на снагу осмог дана по објављивању на веб презентацији Удружења.

Председник скупштине РАБ Србија